

Zbigniew Janczewski

Doktorat s. Bożeny Szewczul

Prawo Kanoniczne : kwartalnik prawnohistoryczny 43/1-2, 268-269

2000

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

skiego, wnosząc też pewne *novum* do naukowej refleksji nad problematyką wykluczenia nierozzerwalności małżeństwa.

Rada Wydziału Prawa Kanonicznego Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, biorąc pod uwagę wyniki egzaminu doktorskiego, właściwy dla tego typu rozpraw walor naukowy, a także opinie recenzentów oraz pozytywny wynik obrony, nadała ks. Janowi K r a j c z y ń s k i e m u stopień naukowy doktora nauk prawnych w zakresie prawa kanonicznego.

ks. Zbigniew Janczewski

Doktorat s. Bożeny Szewczul

Kolejna publiczna obrona rozprawy doktorskiej na Wydziale Prawa Kanonicznego UKSW w Warszawie miała miejsce w dniu 18 stycznia 2000 r. Autorką pracy, napisanej pod kierunkiem ks. dziekana prof. dra hab. Juliana K a ł o w s k i e g o MIC, noszącej tytuł *Troska Kościoła o zachowanie „patrimonium” przez instytuty życia konsekrowanego na podstawie dokumentów kościelnych z lat 1917-1996* jest siostra mgr Bożena Szewczul ze Zgromadzenia Sióstr Wynagrodzicielek Najświętszego Oblicza asystentka przy katedrze prawa zakonnego tegoż Wydziału. Recenzentami zostali wyznaczeni ojciec prof. dr hab. Bronisław W. Z u b e r t OFM z KUL i ks. dr hab. Józef W r o c e ń s k i, profesor UKSW.

Wybrany przez autorkę temat jest niezwykle ważny dla instytutów życia konsekrowanego. Natura, cel, charakter, duch oraz tradycje instytutów, składają się na ich dziedzictwo, stanowią rdzeń, decydując o odrębności, sytuując w życiu i posłannictwie Kościoła. Patrimonium nie jest przy tym wyłączną własnością instytutu, lecz należy do całego Kościoła, będąc przedmiotem jego szczególnej troski.

Studium składa się ze wstępu, siedmiu rozdziałów, zakończenia, wykazu skrótów i imponującej bibliografii. Przy pisaniu wykorzystano trzy metody: historyczno-analityczną, porównawczą oraz analityczno-syntetyczną.

Rozdział pierwszy zawiera próbę ustalenia w szerokim kontekście historycznym definicji terminu *patrimonium*. Autorka korzysta przy tym między innymi z prawniczych tekstów łacińskich (np. Dekretu Gracjana). Ukazuje też szerokie zastosowanie omawianego terminu w dokumentach Soboru Watykańskiego II i Kodeksie prawa kanonicznego z 1983 r. Drugi z rozdziałów omawia poszczególne elementy dziedzictwa instytutu, przy czym każdy z nich jest analizowany oddzielnie. Kolejny przedstawia relację pomiędzy *patrimonium* i charyzmatem. Oba pojęcia, chociaż nie są jednoznaczne, jednak ściśle się ze sobą łączą.

Rozdział czwarty zajmuje się koniecznością zabezpieczenia *patrimonium*. Kwestia ta stanowiła szczególną troskę papieży, kierujących Kościołem na przełomie XIX i XX w. (np. Leona XII, Piusa X, Piusa XII), Kongresu Generalnego Stanów Duchowości, a także

Vaticanum II. Przedmiotem następnego rozdziału jest użyteczność zasady pomocniczości, egzempcji i autonomii dla zabezpieczenia *patrimonium* instytutów życia konsekrowanego. Prawo własne instytutów jako środek zabezpieczający ich *patrimonium* stanowi temat szóstego rozdziału. Aktualnie właśnie prawo własne może najlepiej służyć zachowaniu tożsamości instytutu i strzec jego *patrimonium*. Częste odwoływanie się prawodawcy do prawa własnego jest dowodem konkretnej realizacji zasady pomocniczości, która w prawie zakonnym znalazła bodaj najbardziej czytelny wyraz legislacyjny.

Ostatni, siódmy rozdział ukazuje, w jaki sposób władza wewnętrzna instytutów powinna służyć zabezpieczeniu *patrimonium*. Wywody koncentrują się tutaj na interpretacji zakresu władzy przełożonych oraz ich zadań, a także roli kapituły generalnej w trosce o dziedzictwo instytutu.

W swojej rozprawie autorka umiejętnie dokonała analiz etymologicznych i terminologicznych, nie stroniąc od polemik nawet z uznanymi kanonistami. Ubogaciła polską literaturę kanonistyczną o cenne studium z zakresu prawa zakonnego.

Biorąc pod uwagę wyniki egzaminu doktorskiego, właściwy dla tego typu rozpraw walor naukowy, a także opinie recenzentów oraz pozytywny wynik obrony Rada Wydziału Prawa Kanonicznego UKSW w Warszawie nadała s. mgr Bożenie Szewczul stopień doktora nauk prawnych w zakresie prawa kanonicznego.

ks. Zbigniew Janczewski

Doktorat ks. Bogusława Patolety

Druga z kolei publiczna obrona rozprawy doktorskiej, która odbyła się w dniu 18 stycznia 2000 r. na Wydziale Prawa Kanonicznego Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie wiąże się z osobą ks. mgra Bogusława Patolety, absolwenta tego Wydziału. Zaprezentowana przez niego praca nosi tytuł *Działalność ustawodawcza i administracyjna biskupa chełmińskiego Kazimierza Józefa Kowalskiego*. Została napisana pod kierunkiem ks. prof. UKSW dra hab. Józefa Wroczeńskiego, a recenzowana przez ks. prof. dra hab. Jana Dudziaka (PAT) i ks. prof. dra hab. Mariana Fąkę (UKSW).

W swojej dysertacji doktorskiej autor analizuje działalność ustawodawczą i administracyjną biskupa Kazimierza J. Kowalskiego, sprawującego swoją posługę w diecezji chełmińskiej w latach 1946-1972. W tymże czasie władze państwowe w Polsce prowadziły wrogą politykę względem Kościoła rzymskokatolickiego. Nie pozwalano budować kościołów i kaplic, obsadzać stanowisk kościelnych bez uprzedniego uzgodnienia z odpowiednimi władzami itd. Władze komunistyczne nie kierowały się najczęściej przy tym obowiązującym wówczas prawem, lecz okólnikami, czyli tajnymi zarządzeniami. Okres rządów w diecezji ks. bpa Kowalskiego przypadł więc na bardzo nie sprzyjające Kościołowi czasy.